

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 63821/10

Nuran KILINÇARSLAN / TÜRKİYE

Başkan

Julia Laffranque,

Hâkimler

Ivana Jelić,

Arnfinn Bårdsen

ve Yazı İşleri Müdür Yardımcısı Hasan Bakırcı'nın katılımıyla, 27 Ağustos 2019 tarihinde Komite olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölümü), yukarıda belirtilen 17 Eylül 2010 tarihli başvuruyu ve Davalı Hükümet tarafından sunulan görüşler ile bunlara cevaben başvuran tarafından sunulan görüşleri göz önünde bulundurarak, gerçekleştirdiği müzakereler sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2019. Bu gayriresmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAYLAR

Başvuran Nuran Kılınçarslan, Türk vatandaşı olup, 1958 doğumludur ve Ankara'da ikamet etmektedir. Başvuran, Mahkeme önünde Ankara Barosuna bağlı Avukat F. Huvaj tarafından temsil edilmiştir.

Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

Davanın kendine özgü koşulları, taraflarca ifade edildiği şekliyle, aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Başvuran, soyadının değiştirilmesi talebiyle ulusal makamlara başvurmuştur. Atalarının tanındığı, Çerkez asıllı soyadını taşımak istediğini ileri sürmüştür. Başvuranın talebi, yabancı kökenli isimlerin soyadı olarak kullanılmadığı gerekçesiyle, Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi ("Asliye Hukuk Mahkemesi") tarafından reddedilmiştir. Yargıtay, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. Yargıtay, 17 Aralık 2009 tarihinde, başvuranlar tarafından sunulan karar düzeltme talebini reddetmiştir. Bu karar, 30 Aralık 2009 tarihinde ilk derece mahkemesinin önündeki dava dosyasına eklenmiştir.

Yargıtay kararı, 8 Ocak 2010 tarihinde başvuranın avukatına tebliğ edilmiştir. Bu tebligat, 13 Ocak 2010 tarihinde, aşağıdaki notla birlikte gönderen birime geri gönderilmiştir: "Tebliğat belgesi üzerinde belirtilen adrese gidildi. Aynı adreste ikamet eden S.G.'nin sözlü beyanı üzerine, alıcının bu adresten taşındığı ve mahalle muhtarlığında kayıt bulunmadığı anlaşıldı. Muhtarın onayı alındıktan sonra tebligatın iadesine karar verildi."

Başvuranın avukatı, 26 Temmuz 2010 tarihinde, Asliye Hukuk Mahkemesi'nin Yazı İşleri Müdürlüğünden kararın bir nüshasını almıştır.

ŞİKÂYET

Başvuran, Sözleşme'nin 14. maddesini ileri sürerek, ulusal mahkemelerin, soyadının değiştirilmesine yönelik talebini reddetmesinden şikâyetçidir. Başvuran bu red kararının, ayrımcı nitelikte olduğunu savunmaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

Başvuran, ulusal mahkemelerin, soyadının değiştirilmesine yönelik talebini reddetmesinden şikâyetçidir. Bu bağlamda Sözleşme'nin 14. maddesini ileri sürmektedir. Mahkeme, bu şikâyetin Sözleşme'nin tek başına 8. maddesi açısından veya Sözleşme'nin 8. maddesiyle birlikte 14. maddesi açısından incelenmesinin uygun olduğuna hükmetmektedir.

Hükümet, başvurunun vaktinden geç sunulmuş olmasına itiraz etmekte ve başvuranın, bu başvuruyu iç hukukta verilen nihai kararın ardından altı ay içerisinde sunmadığını ileri sürmektedir. Hükümet, bu kararın, 13 Ocak 2010 tarihinde başvuranın avukatına gönderildiğini, ancak başvuranın avukatının adres değişikliğini bildirmemesi sebebiyle kendisine tebliğ edilemediğini belirtmektedir. Bu bağlamda Hükümet, başvuranın avukatının özen yükümlülüğünü yerine getirmediğini ve altı aylık sürenin 26 Temmuz 2010 tarihinden itibaren işlemeye başlamadığını iddia etmektedir. Diğer taraftan Hükümet, iç hukukta verilen nihai kararın, 17 Aralık 2009 tarihinde Yargıtay'ın İnternet sitesinde yayımlandığını ve başvuranın avukatının bu tarihten itibaren karardan haberdar olmuş olması gerektiğini ileri sürmektedir. Hükümet ayrıca, Yargıtay kararının, 30 Aralık 2009 tarihinde ilk derece mahkemesinin önündeki dava dosyasına eklendiğini ve hatta bu tarihin, altı aylık sürenin hesaplanması için başlangıç tarihi olarak dikkate alınabileceğini iddia etmektedir. Son olarak Hükümet, davanın esasına ilişkin olarak, Mahkemeyi, başvurunun kabul edilemez olduğuna veya Sözleşme ihlalinin bulunmadığına karar vermeye davet etmektedir.

Başvuran, Hükümetin ilk itirazı hakkında görüş bildirmemekte ve kendisini mağdur ettiğini iddia ettiği haksızlığa son verilmesini talep etmektedir.

Mahkeme, bir başvurunun Sözleşme'nin 35. maddesine uygun olabilmesi için, iç hukukta nihai kararın verildiği tarihten itibaren altı ay içerisinde sunulmuş olması gerektiğini, zira bu tarihin ulusal hukuk düzeninde sunulan iç hukuk yollarının tüketildiği tarih olarak dikkate alındığını hatırlatmaktadır. Mahkeme ayrıca, içtihatlarına göre, iç hukukta verilen nihai kararın bir nüshasının re'sen başvurana verilmesi gerektiğinde (başvuran bu hakka sahip olduğunda), altı aylık sürenin, kararın kopyasının bildirildiği tarihten itibaren işlemeye başladığı kanaatine varılmasının, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrasının konusuna ve amacına daha uygun olduğunu hatırlatmaktadır (bk. *Worm/Avusturya*, 29 Ağustos 1997, § 33, Karar ve Hükümler Derlemesi 1997-V). Mahkeme, bildirim iç hukukta öngörülmemiş olması durumunda, kararın tarafların sunulduğu, tarafların kararın içeriğinden gerçekten haberdar olduğu tarihin dikkate alınması gerektiği kanaatindedir (diğer kararlar arasında bk. *Papachelas/Yunanistan* [BD], No. 31423/96, § 30, AIHM 1999-II).

Mahkeme, somut olayda iç hukukta 17 Aralık 2009 tarihinde verilen nihai kararın, ilk derece mahkemesinin önündeki dava dosyasına 30 Aralık 2009 tarihinde eklendiğini ve ardından 8 Ocak 2010 tarihinde başvuranın avukatına tebliğ edildiğini gözlemlemektedir. Bununla birlikte bu tebligat, başvuranın avukatının belirtilen adresten taşınmış olması sebebiyle, ilgili adli birime geri gönderilmiştir. Mahkeme, başvuranın avukatının, Yargıtay'ın vermiş olduğu karardan haberdar olduğu tarih ve adres değişikliğini ulusal makamlara bildirmeme sebeplerine ilişkin olarak bilgi vermediğini kaydetmektedir. Başvuranın avukatı, Mahkemeye sunulan başvuru formunun ekinde, Yargıtay kararının bir nüshasını 26 Temmuz 2010 tarihinde edindiğini ve bu kararın AHM tarafından teslim edildiğine ilişkin belgeyi gönderdiğini belirtmekle yetinmiştir.

Bu bağlamda Mahkeme, Sözleşmecî Devletlerin bireysel başvuru hakkının kullanımını engellememe yükümlülüğüne riayet etmeleri gerektiği kadar, başvuranların da konu hakkındaki usul kurallarına uygun hareket etmek için özen göstermeleri gerektiğinin önemli olduğunun altını çizmektedir (*Sabri Güneş/Türkiye* [BD], No. 27396/06, § 57, 29 Haziran 2012). Mahkeme, Yargıtay kararının tebliğ edildiği tarih ile başvuranın avukatının AHM'den kararın bir nüshasını edindiği tarih arasında altı aydan fazla süre geçtiğini gözlemektedir. Dosyada yer alan hiçbir unsur, bu eylemsizlik sürecini açıklayamamaktadır. Mahkeme, yukarıda belirtilenleri dikkate alarak, başvuranın avukatının itiraz başvurusunun sonucundan haberdar olmasına ve Yargıtay kararının bir nüshasını talep etmesine ilişkin gecikmenin, kendi ihmalinden kaynaklandığı kanaatine varmaktadır. Diğer taraftan, başvuran, başka bir sonuca ulaşılmasına yol açacak herhangi bir bilgi veya özel bir koşul ileri sürmemektedir. Dolayısıyla Mahkeme, Hükümetin itirazını kabul etmektedir. Mahkeme, başvurunun, vaktinden geç sunulduğu ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca, reddedilmesi gerektiği kanaatindedir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup, 19 Eylül 2019 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Julia Laffranque
Başkan